

„Egy rémisztő, igaz történet.”

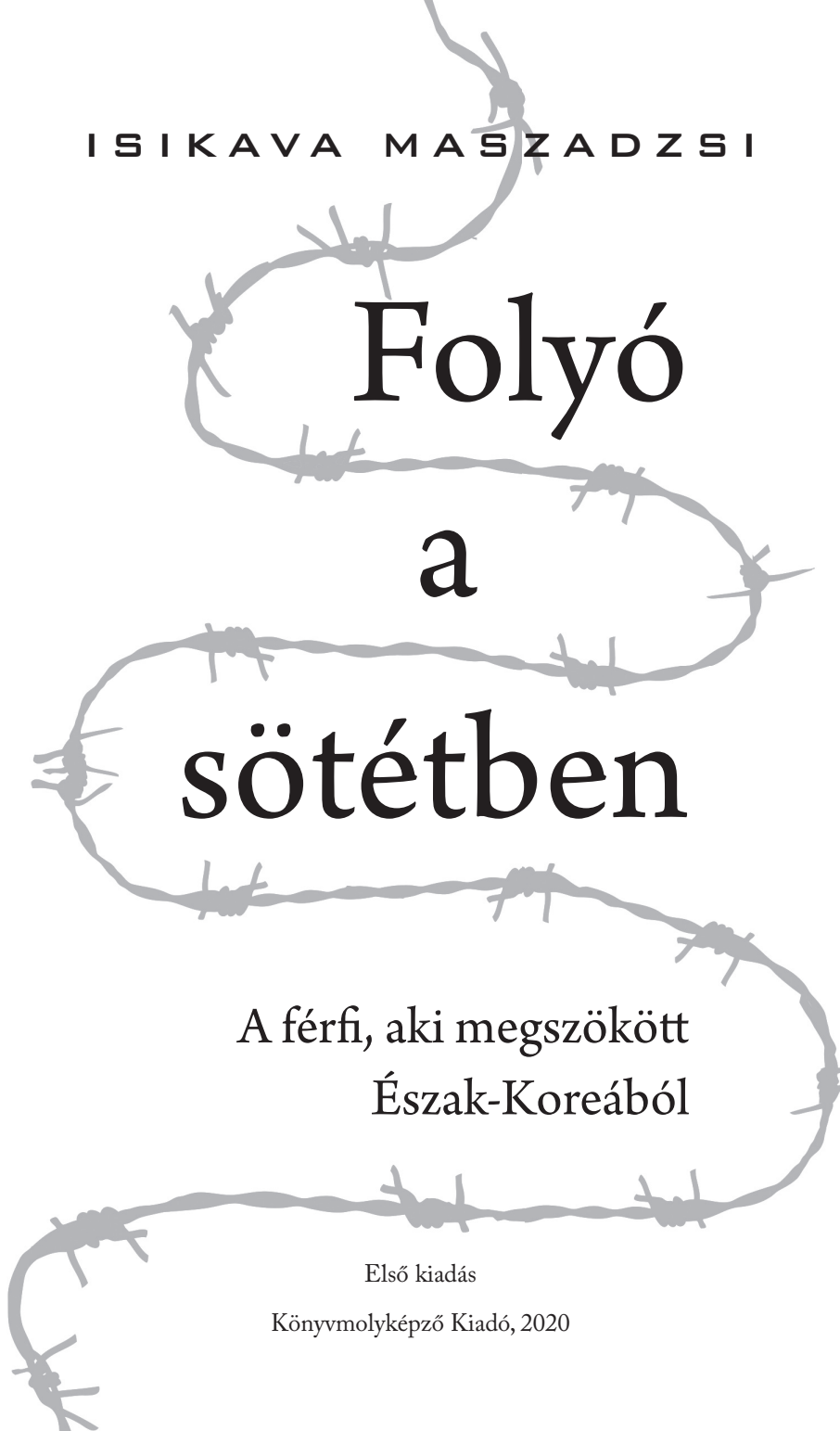
– Kirkus Reviews

Folyó a sötétben

A férfi, aki megszökött
Észak-Koreából

ISIKAVA MASZADZSI

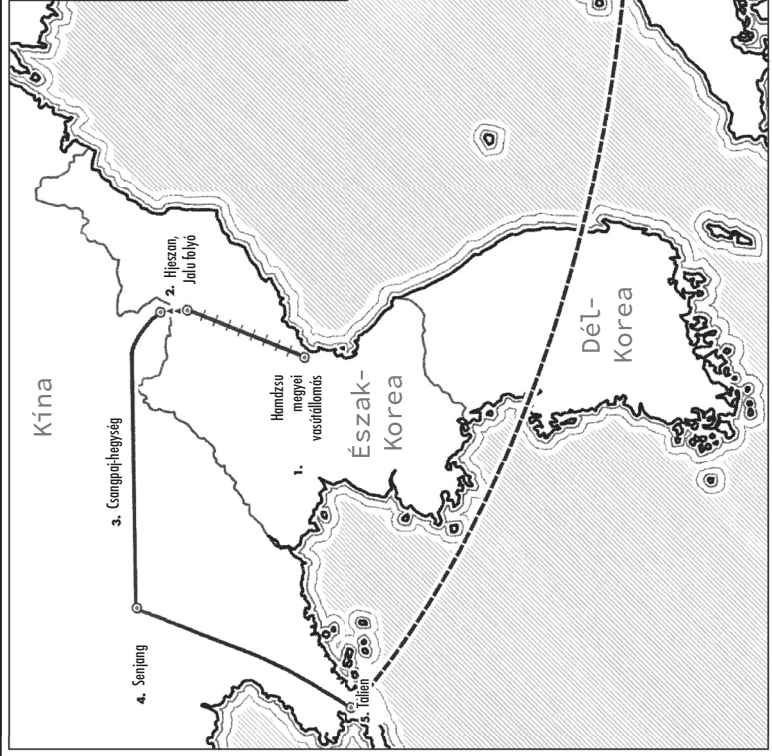
ISIKAVA MASZADZSI

Folyó a sötétben

A férfi, aki megszökött
Észak-Koreából

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, 2020

1. Vonatút Hamdzsuból Hjeszanba, 1996. szeptember
2. Kísérlet a Jalu folyó átúszására, ébredés Kínában
3. Autótút 400 kilométeren át a Csongpai-hegységen
4. A japán konzulátus menedékét biztosít Senjangban
5. Három autóból álló konvojjal Talienbe
6. Repülővel Tokióba, 1996. október 15.

Előszó

Mire emlékszem abból az éjszakából? Az éjszakából, mikor megszöktem Észak-Koreából? Annyi minden van, amire nem emlékszem, amit örökre töröltem a fejből... De azért elmesélem, mi az, ami megmaradt.

Szitál az eső. Hamarosan azonban leszakad az ég. Annyira zuhog, hogy szinte a bőröm alá kúszik a víz. A lábam megbicsaklik, egy bokor alá bújok. Teljesen elveszítettem az időérzékemet. Minden erőm elhagyott.

Talpam a sárba mélyed, de valahogy sikerül kimásznom a bokor alól. Az ágak közt megpillantom a Jalut. Ott van közvetlenül előttem. Annyira megváltozott – rá sem lehet ismerni. Aznap reggel a gyerekek még úgy gázoltak át rajta, mint egy kis patakon. A felhőszakadástól azonban estére áthatolhatatlan folyam lett.

A folyó túloldalától jó 30 méterre, sűrű ködbe burkolózva már Kína van. Harminc méter – ennyi választja csak el az életet a haláltól. Megremegek. Jól tudom, hogy számtalan észak-koreai állt már itt előttem, a sötétben, Kína felé tekintve, azokra emlékezve, akiket hátrahagyott. Én is hátrahagytam többeket, éhező embereket. De mi mást tehattünk volna? A megvadult folyót nézem és azon gondolkodom, vajon hányan maradtak életben a korábbi szökevények közül.

De mit is számít ez? Ha Észak-Koreában maradok, éhen halok. Ez ennyire egyszerű. Így legalább van esélyem – esélyem arra, hogy túléljem, hogy sikerül megmentenem a családomat vagy legalább segíteni tudok rajtuk valahogyan. Mindig is a gyerekeimért éltem. Nem vagyok hasznukra, ha meghaltam. De még most sem tudom elhinni, hogy mire készülök. Hány nap is telt el azóta, hogy eldöntöttem, megszököm a határon keresztül abba az országba, ahol születtem? Elgondolkodom ezen.

Négy nap... egy örökkévalóságnak tűnik. Négy nappal ezelőtt elhagytam az otthonom. A feleségem, majd a gyerekeim arcába néztem, és tudtam, hogy most látom őket utoljára. Nem lett volna szabad ilyesmire gondolnom. Tudtam, hogy ha segíteni akarok nekik, akkor el kell indulnom még azelőtt, hogy elhagyna az erőm. Nem várhatom meg, hogy meggondoljam magam.

És mit ettem azóta? Néhány cső kukoricát, amin nem voltak szemek. Egy almacsutkát. Valami ételmaradékot, amit mások szemetes-kukájában találtam.

Azt lesem, vannak-e örök. Tudom, hogy nagyjából harmincméterenként állomásozik egy-kettő. Felkészültem arra, hogy a végki-merültségtől vagy a folyóba fulladva meghaljak. De azt nem fogom hagyni, hogy örök fogjanak el. Bármit, csak azt ne. A folyóba vetem magam.

Még mindig hallom a családomnak címzett utolsó szavaimat. *Ha sikerül megszöknöm, bármibe is kerül, mindent megteszek majd azért, hogy benneteket is kimenekítselek.*

1. fejezet

Nem te döntesz arról, meg akarsz-e születni. Egyszerűen csak megjelensz. És a születésseddel el is dől a sorsod, mondják az emberek. A fenéket dől el. Én már csak tudom. Én nem egyszer, hanem ötször születtem meg. És mind az öt alkalommal ugyanazt a leckét kaptam. Nevezetesen azt, hogy az embernek néha torkon kell ragadnia az úgynevezett sorsát, és jól meg kell szorongatnia a nyakát.

A japán nevem Isikava Maszadzsi, a koreai nevem pedig Do Cshan Szun. Legelső alkalommal Tokiótól délre, Kavaszaki város Mizonokucsi nevű negyedében láttam meg a napvilágot. Szerencsétlenségemre két világ között születtem: koreai apától és japán anyától. Mizonokucsi egy szép kis lankás környék, amit hétvégenként ma már rengeteg olyan ember látogat Tokióból és Jokohamából, akik a városból a friss levegőre vágyanak. Hatvan évvel ezelőtt azonban, mikor kisgyerek voltam, mindössze néhány tanya volt csak itt, melyeket a Tama-folyóból vezetett öntözőcsatornák kötöttek össze.

Akkoriban az öntözőcsatornákat nemcsak a földeken hasznosították, hanem olyan háztartási feladatok során is, mint a mosás meg a mosogatás. Kisfiúként hosszú nyári napokat töltöttem a csatornák közelében. Feküdtem a nagy mosóteknőben, és egész délután a

vízben lebegtem, sütkéreztem a napon és figyeltem az égbolton átvonuló felhőket. Gyerekszemmel úgy tűnt, hogy lassan mozgó felhőivel az ég a tenger folytatása. Azon merengtem, mi történne vajon, ha hagynám, hogy a testem a felhőkkel együtt ússzon. Vajon át tudnék kelni a tengeren és eljuthatnék ismeretlen országokba? Olyan helyekre, amelyekről még csak nem is hallottam? Úgy éreztem akkor, hogy a jövőm végtelen lehetőségek tárháza. Segíteni akartam a szegény embereken – mint amilyen a mi családunk is volt –, gazdag akartam lenni, hogy élvezhessék az élet örömeit. Arról álmodoztam, hogy egy nap én leszek majd Japán miniszterelnöke. Hogy milyen keveset tudtam még a világról!

Szokásom volt felkapaszkodni egy közeli dombra, hogy a hajnali ködben bogarakra vadásszak. Ünnepekkor követtem a hordozható szentélyt és az oroszlánmaszk körül táncolókat. Minden emlékem szép. Szegények voltunk, de a Mizonokucsiban töltött gyerekkorom életem legboldogabb időszaka volt. Ha eszembe jut a szülőföldem, még ma is könnybe lábad a szemem. Bármit megadnék, hogy visszamehessek azokba az időkbe, csak hogy még egyszer olyan ártatlannak érezzem magam, telve reménnyel.

Mizonokucsin túl egykor egy falu terült el, ahol nagyjából kétszáz koreai ember lakott. Később tudtam csak meg, hogy legtöbbjüket jószerivel erőszakkal hozták át Koreából, hogy a közeli lőszergyárban dolgozzanak. Az apám, Do Szam Dal is közéjük tartozott. A ma már Észak-Koreához tartozó Bongcshon-ri falu egyik tanyáján született, ahonnan tizennégy éves korában vezényelték ki – pontosabban: rabolták el –, hogy Mizonokucsiba hozzák.

De csak akkor tudtam meg, hogy van egyáltalán apám, mikor elkezdtem az általános iskolát. Nincsenek is róla korai emlékeim. Akkor merült fel bennem először a gyanú, hogy lehet apám, mikor anyám elvitt engem egy furcsa helyre – mint később rájöttem, egy börtönbe –, hogy meglátogassunk egy embert, akit nem ismertem meg. Aznap mondta el nekem anyám, hogy ez az ember az apám. Egy idő után aztán a férfi, akit a látogatók termében az ablakon túl

láttam, egyszer csak felbukkant a házunkban. A környékünkön a durva modoráról volt híres, és a rokonaink kerülték őt.

Alig volt otthon, de amikor ott volt, akkor az ideje nagy részében erős szagú italokat nyakalt. Szép sorban ürítette ki a szakés üvegeket. De ami ennél is rosszabb: akár részeg volt, akár nem, ha otthon maradt, mindig megverte anyámat. A kishúgaím annyira féltek tőle, hogy folyton elbújtak a sarokban. Igyekeztem megállítani apámat azzal, hogy a lábába csimpaszkodtam, de mindig lerúgott magáról. Anyám próbált nem sírni, összeszorított foggal tűrte a fájdalmat. Tehetetlen voltam, és rémült, nem tudtam segíteni neki. Ahogy telt az idő, megtettem minden tőlem telhetőt, hogy elkerüljem őt – ami nem volt nehéz, hiszen sose fordított rám figyelmet. Nemegyszer eszembe jutott, hogy amint felnövök, megbosszulom, amit tett.

Az anyámat Isikava Midzsokónak hívták. 1925-ben született. A szüleinek boltja volt egy réges-régi bevásárlóutca sarkán, csirkét árultak. A nagymamám, Hacu vezette az üzletet, a munkája pedig sok fáradsággal és mocsokkal járt. A csirkehúst akkoriban még nem olyan szépen feldarabolva és becsomagolva árulták, mint ma – ó, dehogyis! A bolt előtt magasan, egymás tetején sorakoztak a ketreccek, és mikor megjelent egy vásárló, a nagymamám kivett egy rikoltozó csirkét a ketrecéből, és ott helyben elvágta a nyakát.

A mamámnak asztmája volt, és gyakran rájött a köhögési roham. Mikor látta, hogy jövök haza az iskolából vagy ott játszom a közelben, előrenyomta a derekát, úgy kiáltott utánam:

– Mabo, meg tudnád nyomkodni a hátam?

És akkor pár percig gyúrtam, masszíroztam a keskeny hátát. Ilyenkor mindig azt mondogatta:

– Te egy nagyon rendes fiú vagy. Nem leszel olyan, mint az apád. Nem is értem, az anyád hogyan követhette el azt a hibát, hogy hozzáment.

Értem, miért használta a „hiba” szót. Az Isikava család neve jó ideje nagy tiszteletnek örvendett a környékünkön. Mizonokucsi-ban több Isikava is élt. Ők és a többi helyi ember nagyon összetartó

közösséget alkottak. A nagypapám, Soukicsi még születésem előtt meghalt, de mindig úgy hallottam, hogy jó és nemes ember volt, aki a családjára és a közösség többi tagjára is nagy gondot fordított. Anyámat lányiskolába járatta és arra bátorította, hogy tanuljon meg varrni. Bár gazdagnak nem lehetett őket nevezni, megtett minden tőle telhetőt, hogy a gyerekei jó oktatásban részesüljenek.

Az anyám nagyon karakteres nő volt. Ovális arca gyönyörű a maga módján. Az apám tekintete viszont olyan éles volt, mint a penge, a teste pedig zömök, a válla izmos. Nem tudom, mit láthatott benne az anyám – talán az önbizalma és a túlélőösztöne tűnt vonzónak a szemében. Tudom, hogy a helyi közösség tagjai nagyon meglepődtek, mikor a szüleim összeköltöztek. A hátuk mögött úgy nevezték őket, hogy „A szépség és a szörnyeteg”, és fel nem tudták fogni, anyám miért ment hozzá egy ilyen rettenetes emberhez.

A nagymamám egyszer azt mondta nekem, hogy a koreaiak bár népség. Szerettem a mamámat, de ezt a megjegyzését zokon vettem. Bár japánnak éreztem magam – mégpedig teljes meggyőződéssel –, félig mégiscsak koreai vagyok, és ezt ő is nagyon jól tudta. Az anyám két bátyja, Siro és Tacukicsi is gyakran tett hasonló megjegyzést. Besorozták őket a japán seregbe, Mandzsúriába és a koreaiakról mindig úgy beszéltek, mint szegény és ápolatlan emberek, akik olyanok, mint a gorillák. Az apám jelenlétében persze nem volt merszük ilyesmit mondani. De mikor az apám nem tartózkodott otthon, Siro gyakran mondogatta:

– Midzsokónak minél előbb el kellene válnia. A koreaiak velejéig romlottak.

Bár mindig kényelmetlenül éreztem magam, ha ilyesmi hangzott el, sajnos egyet kellett, hogy értek velük. Undorodtam az apámtól, aki a koreaiakkal kapcsolatos összes negatív sztereotípiát megtestesítette, amikor bántotta az anyámat. Mivel napról napra láthattuk, hogyan kínozza – és ez engem meg a húgaimat is halálos rettegéssel töltött el mindannyiszor –, nem csoda, hogy végül, mire felnőttem, én is ugyanúgy utáltam a koreaiakat, ahogy a nagymamám.

Az apám a környékünkön élő húsz-harminc koreai közt igazi vezéregyenységgé vált. Ő volt a közösség egyik legveszedelmesebb tagja, és élvezettel szállt szembe bármelyik japánnal, aki felidegesítette. Nem érdekelte, ki az, mi az. Egy rendőrfőnök? Ugyan már. Katonai parancsnok? Annak is nekiment. A koreaiak rábízhatták magukat, a japánok viszont borzongtak tőle.

Az apám folyton azt magyarázta, hogy ő a saját útját járja. A második világháború után néhány haverjával nyitott egy feketepiacot, az utca oldalában pakolták ki a portékáikat. A lőszergyárban készített konzerves ételeket árulták (apám a gyárban dolgozott), meg cukrot, lisztet, kekszet, ruhákat és mindenfélét, amit illegálisan szereztek be amerikai katonákon keresztül. Egy nap az apám meg a barátai nagy dulakodásba kerültek az amerikai katonákkal az áru miatt. Nem véletlen, hogy olyan rossz híre volt.

Nem mintha sok esélye lett volna. Miután Japán vereséget szenvedett a második világháborúban, 2,4 millió koreai rekedt az országban. Nem tartoztak sem a győztes, sem a vesztes oldalra, és nem tudtak hova menni. Miután felszabadultak, mehettek az utcára. Kétségbeesésükben és a szegénységtől megkeseredve megtámadták az ételszállító kamionokat, amelyek a japán imperialista katonák felé tartottak, és eladták a zsákmányt a feketepiacon. Még azok is törvényt kívüliként éltek ezek után, akik korábban semmilyen bűncselekményt nem követtek el.

Furcsa módon azzal, hogy illegalitásba szorultak, ezek az emberek egyúttal fel is szabadultak. A háború alatt csak két rémisztő lehetőség állt előttük: vagy beálltak katonának az ellenség seregébe vagy rabszolgasorba kerültek, mint polgárháborús munkások. A katonákat a frontra küldték, hogy emberi páncélként védjék az országot a fegyveres erőktől. A munkásokat pedig halálra dolgoztatták – gyakran szó szerint – a szénbányákban vagy a lőszergyárakban. Kívülállóként élni egyfajta szabadságot jelentett számukra.

Az apám aztán csatlakozott a Japánban Élő Koreaiak Szövetségéhez, ami később Cshongrjon néven vált ismertté. A Japánban

élő koreaiakat összefogó közösség a japán-koreai barátság fontosságát hangsúlyozta és azért küzdött, hogy segítsen a koreaiaknak abban, hogy biztos, kiegyensúlyozott életet élhessenek Japánban. De a helyzet nem volt ennyire egyszerű. Már a második világháború előtt is több olyan koreai tisztelte a kommunista pártot, akik állandó japán lakcímmel rendelkeztek. A kommunista politikusok antikapitalisták voltak, a párt pedig az állandó japán lakcímmel rendelkező koreaiak jogaiért küzdött. A háború után, nem sokkal a Japánban Élő Koreaiak Szövetsége megalakulása után, a kommunista párt több más tagjával együtt kiengedték a börtönből a híres kommunistát, Kim Cshon Hét. Ezek az emberek dacosak maradtak a rács mögött is, és nem változott semmi a gondolkodásukban. Miután kiszabadultak, óriási hatást gyakoroltak a szövetségre, ami ennek eredményeképpen szélsőbaloldali beállítottságúvá vált. Az apám viselkedésére azonban elsősorban nem a szocializmus eszméje hatott. Sokkal inkább nacionalista volt.

Ahogy én látom, nem sok különbség volt a szocialista mozgalom, a nacionalista mozgalom és a feketepiacon rendszeres perpatvarok között. Sok közös dolog volt az ezekhez tartozó emberekben. Mindannyiuknak megvolt a sajátos története Japánnal kapcsolatban – és mind szegények voltak. Szerették volna megerősíteni a helyzetüket. Ez pedig azzal járt, hogy harcoltak, ahol csak tudtak, hogy valamicske hatalmuk legyen a saját életük felett.

A szövetségben az apámat „Tigrisnek” nevezték. Nem meglepő. Megvolt a saját „gárdája”, amibe hű utcai harcosok tartoztak – jobban mondva olyan férfiak, akik együtt lődörögtek a régi piac környékén, kukákat gyűjtöttek fel és egész nap erős italokat nyakaltak. Nem tudom, hogy valaha sor került-e tárgyalásokra a feketepiacon, vagy azonnal a „gárdát” vetették-e be, de ha bármi történt és a közbeavatkozásukra volt szükség, akkor egy szempillantás alatt a helyszínen teremtek és akcióba lendültek.

Végül aztán apám egész élete darabjaira hullott. A Japánban Élő Koreaiak Szövetségét terrorista szerveződésnek ítélték, és 1949-ben

feloszlatták. Sokak számára pótlékot jelentett a Cshongrjon, de az idők megváltoztak. A rendet addigra sikerült megteremteni a köztereken és az olyan impulzív, aluliskolázott utcai verekedőkre, mint amilyen az apám volt, már senki nem tartott igényt. Az újonnan létrehozott Cshongrjonnak akkoriban képzett adminisztrátorokra volt szüksége – az új rendben már semmi helye nem volt az apámnak, aki még olvasni sem tudott. Ma már gyakran elgondolkodom azon, hogy vajon ezeknek a visszautasításoknak mekkora szerepük lehetett abban, hogy apám befolyásolhatóvá vált az észak-koreai csodálatos életről hallott ígéretes hírekkel szemben...

Egyre több és több emlék tör fel bennem mostanában. Néha azt kívánom, bár ne tértek volna vissza.

Három kishúgom volt – Eiko, Hifumi és Maszako –, de szinte alig laktunk együtt Japánban. Mivel a családom nagyon szegény volt, a rokonok közt osztottak szét bennünket, így vette ki mindenki a részét a gondozásunkból és könnyítettek egymás terhein. Ez csak az utolsó általános iskolai évemben változott meg, mikor mind Tokió egyik negyedébe, Nakanóba költöztünk. Az apám úgy döntött, elhelyezkedik az építőiparban. Legalábbis ezt mondta. Azt tudom, hogy nagyon sietősen kellett költöznünk. Arra sem volt időnk, hogy elköszönjünk a szomszédainktól, és ott kellett hagynunk szegény kedves nagymamámat is.

Bár először aggódtam amiatt, hogy magunk mögött hagytuk, amit addig ismertem, és egy sosem látott helyre kell költöznünk, mégis örültem az új életemnek, legalábbis eleinte. Végre úgy éltünk, mint egy igazi család. Reggel együtt keltünk fel, este pedig egy időben feküdtünk le aludni. Együtt vacsoráztunk, és megvoltak a családi szokásaink. Azok a kis dolgok nagyon sokat jelentettek nekem. Elvégre az apró dolgok tartják össze általában a családi szeretet kötelekeit. De a boldogságnak szinte azonnal vége szakadt. Apám ismét erőszakossá vált – sőt, kegyetlenebb lett, mint valaha.

Néhány héttel a megérkezésünk után apám már megint ivott: minden egyes este, ahogy hazaért. És addig folytatta a vedelést, míg az arca sötéten el nem torzult. Mikor erre sor került, anyám átterelt engem meg a testvéreimet a szomszédos szobába. Ott álltunk magatehetetlenül, és hallgattuk a véget nem érő üvöltözést. Az ördögi hangot, ahogy anyánkat fenyegette. Az ütések hangját. Meg azt, ahogy próbálja elfojtani anyánk rémült zokogásának hangját. Minden egyes nap ugyanezt éltük át, újra meg újra. Gyakran nem is értettem, milyen szavak hagyják el apám száját, de bármit is mondott, anyám hallhatóan sosem szegült vele szembe. Csak sírt. Sokszor előfordult, hogy átrohantam a másik szobába, hogy megállítsam apámat. Egyszer még a lábába is beleharaptam. Ő meg belém rúgott. Az anyám akkor fölem hajolt, hogy a testével óvjon meg. Végül apám vagy elunta a dolgot, vagy elfáradt a részegségtől, kibotorkált a házból, és eltűnt az éjszakában. Anyám, a húgaim meg én a padlón ültünk, csendesen szipogtunk, összeölelkezve.

Egyik este az egyik szomszédunk meghallotta anyám sikoltozását és közbeavatkozott. Az apám először nagyon meglepődött, de aztán elkapta a férfit a nyakánál, felnyomta a falra, és addig verte, míg a másik eszméletét nem veszítette. Azután senki nem jött át hozzánk segíteni.

És onnantól kezdve minden egyre rosszabb lett. Mikor az apám hazaért késő éjjel, felébresztette anyámat, csak azért, hogy még egyszer megverje. Minden egyes éjszaka féltem, mikor megláttam az örült fejét. Mintha egy démon arcába néztem volna. Nem tudtam aludni. Folyton a képét láttam magam előtt. És mikor mégis sikerült elaludnom, akkor rémálmaim lettek miattam.

És aztán eljött a legeslegrosszabb éjszaka. Ősz volt. Tizenkét-tizenhárom éves lehettem. Az apám szokás szerint holtrészegen tántorgott haza. Ezúttal viszont egy szót sem szólt. A konyhába ment és egy késsel tért vissza. Az anyám torkához szorította, és arra kényszerítette, hogy menjen ki a lakásból. Tudtam, hogy követnem kell őket.

Egy bokor mögé bújtam és néztem, hogy apám felvezeti az anyámat egy meredek dombra, ami tele volt kráterekkel. Földből és homokból álló domb volt, amit az építők használtak. Követtem őket a sötétben, miközben apám egy meredek lejtő széléhez kényszerítette anyámat. Amikor láttam, hogy csillan meg a kés pengéje a sötét éjszakában, remegni kezdtem a félelemtől. Apám hangosan felüvöltött, majd lökött anyámon egyet. Anyám sikoltva megtántorodott, aztán előrebukott. Az apám csak állt egy jó ideig, kezében a csillogó pengéjű késsel, és nézett lefelé a mélybe. Aztán elindult vissza, a lakásunk felé.

A dombra rohantam, ahhoz a magas lejtőhöz, ahonnan az anyámat láttam leesni. Nem tudtam felmérni, milyen mély lehet, de leugrottam. Szerencsére a talaj puha volt lenni és nem sérültem meg. Az anyám úgy feküdt ott, mint egy összetört baba, blúzáat átáztatta a vér. Felültem, és ordítva tartottam:

– Nem halatsz meg! Ne halj meg nekem! Nem halatsz most meg nekem!

Végül magához tért. Miközben öleltem, azt mondta:

– Maszabó, el kell mennem. Megöl, ha nem megyek el. Erősnek kell lenned.

Tehetetlennek éreztem magam, minden reményem elveszett, csak úgy csimpaszkodtam belé. Ő volt számomra minden – az egyetlen ember az életemben –, de tudtam, hogy nincs más választása.

Segítettem neki bicegve elindulni a sötétben. A vasútállomáshoz közel, egy rendelőbe mentünk, ahol olyan hangosan csaptam ki az ajtót, hogy felébredt tőle az orvos. Nagyon kedves férfi volt, gondolkodás nélkül ellátta anyámat. Csodával határos módon anyám megúsza egyetlen öltés nélkül.

Később csöndesen ücsörögtünk egymás mellett a vasútállomás padján, az első hajnali vonatra várva. És akkor anyám váratlanul megszólalt:

– Ne aggódj – mondta. – Keményen dolgozok majd, és teszek félre pénzt. És utána visszajövök érted meg a testvéreidért. Csak várjatok meg.

És aztán nagyon halkán pityeregni kezdett. Sosem láttam még olyan soványnak és sápadtnak az arcát. Üresnek tűnt. Azt akartam, hogy erős legyen. De ő csak ült ott, tele sérüléssel, sebekkel, és nem tudtam tenni érte semmit. Úgyhogy én is sírva fakadtam. Ideges voltam és kétségbeesett. Miért kellett ilyen szörnyűségeken keresztül mennie? Miért gyűlölte őt annyira az apám? Pedig anyám olyan kedves és gyengéd volt. Az egésznek nem láttam semmi értelmét.

Amikor a vonat megérkezett az állomásra, anyám felállt, gyorsan megölelt és otthagytott. Visszafordult és integetett a jegyellenőrző sorompónál. Aztán visszamentem a lakásba. Üres, mérges és elmondhatatlanul magányos voltam.

Apám úgy tett, mintha mi sem történt volna.

Hogy még rosszabb legyen, nem sokkal azután, hogy anyám elment, beköltözött hozzánk apám szeretője. Kaneharának hívták és koreai volt, akárcsak apám. Gonoszul és kegyetlenül bánt velünk, főleg a húgaimmal, de az apám őt sosem ütötte meg. Egyszer sem. Sőt, meglepő módon nagyon is jól megértették egymást. Folyton nevettek meg egymásra vigyorogtak. Rosszul voltam a viselkedésüktől. Próbáltam erős lenni, de a húgaimnak annyira hiányzott anyám, hogy minden este sírtak utána. És mikor sírtak, Kanehara megpofozta és megszidta őket, amitől aztán még jobban hiányzott nekik anyám.

Már nem is jártam iskolába, ehelyett Tokió utcáit jártam, hátha rátalálok az anyámra. Minden reggel felültem a vonatra, aztán az utcán kószáltam, egész álló nap. Ez legalább egy fél éven keresztül így ment. Gondosan végigjártam a környék összes éttermét, eldöntöttem, hogy csak azért sem adom fel, és végül minden fáradozásom kifizetődik majd.

Egy nap aztán tényleg megláttam őt egy étterem ablakán keresztül. Képtelen voltam megmozdulni, csak figyeltem, ahogy egy asztalt sikált. Aztán elsírtam magam. A tulajdonosnak gyanús

lehettem, mert behívott. Egyenesen az anyámhoz szaladtam és megöleltem.

Az étterem tulajdonosa megkínált étellel, nagyon kedves volt. És akkor egyszer csak ömleni kezdtek belőlem a szavak. Nem tudtam abbahagyni. Elmondtam anyámnak mindent Kaneharáról, azt, hogy velünk lakik, hogy hogyan bánik a testvéreimmel, hogy mennyire hiányzik a húgaimnak és így tovább. Gyengéden mosolygott.

– Még egy kicsit légy türelemmel – mondta. Aztán nekem adta a nyakláncát meg az aranygyűrűjét. – Ha bármi bajod lenne, vidd el ezeket egy zálogkölcsonzóba. De az apádnak ne beszélj rólam, jó? Ne áruld el neki, hogy láttál. Ne áruld el neki, hol vagyok.

Most, hogy megtaláltam anyámat, ismét járni kezdtem iskolába, órák után pedig szinte minden délután elmentem hozzá. Néha hétvégéken és ünnepnapokon is, és olykor magammal vittem a húgaimat is. Az étterem tulajdonosa nagyon rendes volt velünk. Azt hiszem, ismerhette a történetünket. Kanehara pedig tőlem aztán meg is verhetett, nem érdekelt, mert én tiszta szívemből hittem abban, hogy egy nap anyám eljön majd értünk és megment bennünket.

Utólag visszanézve már meg tudom érteni, miért volt olyan az apám, amilyen. De megbocsátani továbbra sem tudok neki.

Amikor csúcson volt, húsz-harminc követője is akadt. És ő volt a főnök. A legnagyobb köztük. A keresztapa. A feketepiacon nem számított semmit a származás vagy a múlt. Lehetnél akár katona is korábban. Vagy nemes. Japán... koreai... nem számított. A születés és a háttér semmit nem számított. Kizárólag az, hogy fizikailag erős legyen az ember, és az apám nagyon jól tudta, hogy kell az erőszak eszközével élni. Később aztán, a háború után, mikor minden visszatért a normális kerékvágásba, a fizikai erejével már nem ment semmire. Hirtelen a nemzetiség és a háttér számított leginkább. És ebben az új hierarchiában az apám senki nem volt. Születési jogán nem voltak kapcsolatai. Sőt: koreai volt. Így nagyon nehezen tudott munkát találni. Mikor feloszlatták a Japánban Élő Koreaiak Szövetségét, még a „gárdában” is megszűnt a vezető szerepe. Egykori

bajtársai közül sokan jó pozíciókhoz jutottak a Cshongrjonban, ő meg maradt a mocsokban, és semmilyen kilátás nem várt rá. Tehetetlen dühét anyámon vezette le. Talán azért, mert az ő családtagjainak volt tulajdona és rendes oktatásban is részesültek – apám is vágyott ilyen előnyökre, de neki nem jutott efféle. Az egész világra haragudott ezért. Először nem értettem, miért nem veri Kaneharát is. Azt hiszem, azért, mert ő is koreai volt, és nem emlékeztette arra folyamatosan, mi az, ami neki nem járt.

Egy dolgot megtanultam akkoriban: azt, hogy miközben vannak olyan emberek – apám is közéjük tartozott –, akik egyszerűen szeretik fitogtatni a fizikai erejüket, másoknak pontosan megvan az indoka arra, miért viselkednek erőszakosan.

Általános iskolai utolsó évemben apám úgy döntött, hogy koreai középiskolába kellene járnom, habár nem tudtam koreaiul. Nem akartam odamenni, de nagyon féltem ellenkezni apámmal, úgyhogy végül úgy lett, ahogy ő akarta.

Az iskolába járók legtöbbje szegény családból jött. Egész egyszerűen és teljesen nyilvánvaló módon a rasszista diszkrimináció miatt voltunk szegények. A legtöbb diák sosem nyilvánította ki az emiatt érzett frusztrációját – leginkább arra koncentráltak, hogy egyik napot túléljék a másik után –, de ez nem jelentette azt, hogy mindent ellenállás nélkül tűrtek. Az iskolatársaimnak gyakran voltak összetűzéseik japánokkal, mikor odakinn vagy az iskolába vezető úton játszottak. Egy idő után mind összekötötték magukban a rasszizmuson alapuló diszkriminációt meg az erőszakot. A szabályok logikája egyértelmű volt. Ha valaki megütött, akkor nem tartod oda a másik orcádat is. Hanem visszaütsz. Mégpedig kétszer olyan erősen.

Őrlődtem, ahogy az osztálytársaimat néztem. Mivel már jó ideje egy osztálytermen osztottam velük, egyre közelebb éreztem magam

hozzájuk. Rájöttem, hogy a nagyszüleimnek és a többi rokonomnak mennyire nem volt igaza. Ó, igen, durvák voltak – hogy ne lettek volna azok –, de volt bennük kedvesség és melegség is. Bár továbbra is igyekeztem megtartani velük a távolságot, egyre többet beszélgettem a padtársammal, egy Kan The Szon nevű fiúval. A legtöbb fiúnak szigorúan rövidre vágott haja volt, az övé viszont az iskolai elvárások ellenére hosszan és kócosan lengett. Olyan volt a haja, mint egy sörény, amivel ki is érdemelte az „Oroszlán” becenevet.

Miután Oroszlán megismerte a családom történetét, egyik nap áthívott magukhoz. Átsétáltunk a koreai negyed labirintusán, közel a süteménygyárhoz, ahol folyamatosan édes illat töltötte meg a levegőt. Mikor a házhoz értünk, az anyja azonnal megkérdezte, éhes vagyok-e. Egy perccel később már sietett is a konyhába és egy tál rizzzel, koreai savanyúsággal és más ételekkel tért vissza. Az asztalt beborították a finomságok.

„Egyél még”, mondogatta, akkor is, mikor a szám tele volt, és gyakorlatilag majd megfulladtam a rizstől, amit két pofára zabáltam. Oroszlán meg az anyja közben figyeltek, és láttam, hogy mosolyognak. Kaptam korábban anyai szeretetet, és természetesen nagyon szerettem a kishúgaimat, de ez volt az első olyan alkalom, hogy azt éreztem, szeretnek olyanok is, akik nem a rokonaim.

Tapintani lehetett, mennyire együttéreznek velem, hogy mennyire kedvelnek. Az igazat megvallva, annyira döbbsent voltam ettől, hogy alig tudtam nyelni. Attól kezdve Oroszlánék háza volt az egyetlen olyan hely, ahol el tudtam engedni magam. Mikor az életem nehezebbre fordult, sokszor eszembe jutott ennek a családnak a kedvessége.

Miután Oroszlánnal barátok lettünk, a többi osztálytársammal is könnyebben tudtam beszélgetni. De a legtöbb órán szinte semmit nem értettem a tananyagból, ugyanis koreai nyelven tartották őket. A matek érthető volt és egy szintig a természettudományos tárgyak is. De a többi csak zagyaságnak tűnt. Akadtak egyébként mások is a teremben, akik nem tudtak koreaiul. És tudják, mi történt?

Néhány tanár megszegte a szabályt, és japánul magyarázta el nekünk a tananyagot. Micsoda disszidensek!

Azt tanultuk, hogy Kim Ir Szen egy király volt, aki „felszabadította Koreát a gyarmatosítás alól”. Háborút indított az amerikai imperialisták és a nekik hízeltgő Dél-Korea ellen, aztán mindkettőt legyőzte. Folyamatosan azt verték a fejünkbe, hogy Kim Ir Szen egy legyőzhetetlen hadvezér és acélból van. Bizton állíthatom, hogy a tanáraink büszkén meséltek arról, hogy a Nagy Vezér felemelte a népet.

Ekkoriban Japánban nagy gazdasági recesszió zajlott épp. Sok gyár csődbe ment, és egyre többen lettek munkanélküliek. A koreai emberek a társadalmi hierarchia legalján helyezkedtek el, a korábban nehéznek számító körülmények pedig mostanra sok család számára egészen kétségbeejtővé váltak. Mindeközben Kim Ir Szen azt hangoztatta, hogy most épít Észak-Koreában egy szocialista, utópikus társadalmat. A mozgalmát Csollimának nevezték. A tanárainkhoz hasonlóan mi is szegénységben éltünk. Minden szalmaszállba belekapaszkodtunk volna. És ott volt az az ország, az „ígéret földje”, a „földi paradicsom”, a „tejjel és mézzel folyó” vidék. Kétségbeesett oktatóink bedőltek az ígéreteknek – és továbbadták nekünk is a hazugságokat. Én csak fél füllel figyeltem oda rájuk. Ó, persze, biztosan ott van valahol a tengeren túl a „földi paradicsom”, de engem az érdekelt, ami ott és akkor zajlott. Hogyan javíthatnék az életemen *most*? Az utcákon tüntetések zajlottak, a családomnak alig akadt pénze – épp annyink volt, hogy ne haljunk éhen. Ráadásul Kanehara még mindig velünk lakott, én pedig a testvéreimmel továbbra is minden hétvégén elszöktem, hogy találkozzunk anyámmal. Az, ami nap mint nap történt velem, sokkal inkább lefoglalta a gondolataimat, mint az észak-koreai „paradicsomról” álmodoztam volna.

Egy nap aztán, nagyjából egy évvel azután, hogy anyám elment, arra tértem haza, hogy a bejárati ajtónkban egy rakás cipő sorakozik. Megdöbbsentem, mikor megláttam, hogy néhány idegen fickó van nálunk, akik épp apámat szidják és – amin a legjobban meglepődtem

– ő egyiküket sem verte félholtra. Tudtam, hogy csak egy magyarázat lehet erre: a Cshongrjon nagy fejesei azok. Az egyikük azt mondta: „Figyelj. Ha nem rendezed a dolgokat a feleségeddel, megszakítjuk veled a kapcsolatot.” A másik azt mondta: „Kezünkbe vesszük az irányítást a Cshongrjonnal. És tönkreteszünk.” Felváltva fenyegettek. Csapkodták a tatamimatracot, és egyre emeltebb hangon követelték, hogy árulja el, mit tett és adja elő az élete történetét a lehető legnagyobb részletességgel. Körülbelül egy óra múlva már örültek, hogy elérték a céljukat, felálltak és elmentek. Az apám meg Kanehara is elmentek, fogalmam sem volt, hogy hová indulnak. Aznap este apám egyedül tért vissza. Nem tudom, mi lett Kaneharával. Soha többé nem láttam.

Néhány nappal később a Cshongrjon néhány embere felbukkant a lakásunkban és velük volt az anyám is. Annyira meglepődtem ettől a fordulattól, hogy csak lestem. A Cshongrjon egyik követője odaállt anyám elé és kijelentette: „A férje ígéretet tett nekünk, hogy jó útra tér. Újra szeretné kezdeni vele? És ne feledje: nem csak magáról van szó. Hanem a közös gyerekekről is.” Anyám mintha nem is lett volna magánál, alig tudott megszólalni, de végül beleegyezett, hogy visszatér hozzánk. Bár a húgaim sikoltoztak örömben és izgatottságukban, én betegre aggódtam magam. Csak arra tudtam gondolni, hogy az apám megint bántani fogja őt – mindössze az volt a kérdés, mikor kezdi el. Aztán eltelt egy nap. Semmi. Egy hét, majd egy hónap. Semmi. Soha többé nem ütötte meg. Néha benéztek hozzánk a Cshongrjon emberei, hogy megbizonyosodjanak róla, minden rendben van-e.

De nem ért itt véget a dolog. Megkérdezték apámtól, miért nincs állása. Bejöttek hozzánk, és fáradhatatlanul ugyanazt mondták: „Nézzen magára! Nincs állása! És mit csinál egész nap? Lerészegedik és megnyomorítja a felesége életét. De ha elmennének *oda*... ott rengeteg munka van! Gondoljon csak bele! Egyetemre is küldheti a gyerekeit.” Nem tudtam, hol van az az „oda”, de a fickók újra meg újra azt ismételték, hogy „vissza” kellene mennünk oda.

Csak mondták és mondták, néha éjfélig vagy még tovább. Min-
dent jól hallottam a vékony kis tolóajtón keresztül, ami a szobáin-
kat választotta el egymástól. Nyilvánvaló volt, hogy valami olyan
dologról beszélgetnek, ami teljesen megváltoztathatja az életemet.
Visszavonhatatlanul. Megrémültem attól, mi várhat rám. Aztán
arra figyeltem fel, hogy az iskolában is állandóan ugyanazt hajtják.
„Észak-Korea a ti országotok. A földi paradicsom. Most itt a lehe-
tőség. Menjetek haza!” De nekem nem Észak-Korea volt az ottho-
nom. Semmi közöm nem volt hozzá. Miért akart az apám annyira
„visszatérni” oda?

Kim Ir Szen is erről papolt egy beszédében, aminek felvételét meg
kellett néznünk az iskolában is, ha jól emlékszem, akkor 1958. szept-
ember 8-án. Valami olyasmit mondott, hogy „Japánban élő honfi-
társainknak nincsenek jogai és diszkriminálják őket. Emiatt pedig
a szegénység súlyától szenvednek, és vissza akarnak jönni az anya-
országukba. Örömmel viszontlátjuk őket. A Népi Demokratikus
Köztársaság kormánya biztosítja számukra, hogy új életet kezdhet-
nek, amint hazajöttek. Garantáljuk, hogy színvonalas életük lesz.”
Még mindig semmi értelmét nem láttam annak a fordulatnak, hogy
„visszamenni Észak-Koreába”. Apám egyébként is Korea déli ré-
széről származott, nem pedig Észak-Koreából. Észak-Korea nem
is létezett, mikor apám megszületett. Miért „térne vissza” egy olyan
helyre, amit nem is ismert soha?

Kim Ir Szen kijelentése után a Japánban Élő Koreaiak Általános
Szervezete humanitárius tevékenységnek álcázva hatalmas méretű
visszahonosítási kampányba fogott. A következő évben, 1959-ben a
japán vöröskereszt és a koreai vöröskereszt titkos megállapodást kö-
tött Kalkuttában. Négy hónappal később a japán kikötőváros, Niiga-
ta partjáról elindultak az első hajók, visszatelepülőkkel megrakodva.
Nem sokkal ezután az emberek lassan megszokták, hogy a Cshongr-
jon emberei megjelennek a lakásaikban és győzködni kezdik őket,
hogy induljanak ők is útnak. Ennek hatására aztán tömegeket sike-
rült meggyőzni.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha örökre és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod vele.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

Vajon a Nemzetközi Vöröskereszt tudott bármit arról, mi folyik valójában? Vagy az Egyesült Államok? Az ENSZ? Igen, igen és igen. És mit tettek, hogy megakadályozzák a folyamatot? Semmit.

Az úgynevezett visszahonosítás első napjaiban közel hetvenezer ember hagyta el Japánt, hogy a tengeren át eljusson Észak-Koreába. Egy három és fél éves hiátust leszámítva a folyamat 1984-ig zökkenőmentesen zajlott. Ez idő alatt mintegy százezer koreait és kétezer japán feleséget vittek át Észak-Koreába. Az ilyen tömeges migráció maga a pokol. Ez volt az első (és azóta is egyetlen) olyan időszak a történelemben, hogy ilyen sok ember települt át egy kapitalista országból egy szocialista országba.

A japán kormány aktívan támogatta a visszahonosítást, a humanitárius értékeket hangsúlyozva. Véleményem szerint azonban oportunitizmusról volt szó, annak is a leghitványabb és legcinikusabb formájáról. Elég az adatokat megnézni.

A Japán Birodalom idején több ezer koreait vittek Japánba akaratuk ellenére, hogy rabszolgamunkásként majd később feláldozható katonaként használják őket. A japán kormány most attól félt, hogy ezek a koreaiak és a családjaik, akik a háború után diszkriminációt és szegénységet éltek át, társadalmi nyugtalanságok forrásává válnak. Azzal, hogy visszaküldték őket Koreába, megoldódott a probléma. Volt – nincs!

Az észak-koreai kormány szemszögéből nézve pedig óriási szükség volt arra, hogy a koreai háború után újraépüljön az ország. Mi is lehetett volna kényelmesebb a munkások beáramlásánál? Kim Ir Szen kétségbeesetten meg akarta mutatni a világnak, hogy a demokratikus köztársaság sokkal felsőbbrendűbb Dél-Koreánál. A lehetőség, hogy több ezer koreai hazatérhet és gyalogosként szolgálhat majd a „nagy lépés” során (ahogy én szoktam hívni a kínai nagy ugrás után), bizonyára fűtötte őrült elképzeléseit.

Szóval igen, a tömeges visszahonosítás mindkét oldal érdekeit jól szolgálta – abszolút nyerő szituáció mindenki számára, kivéve a konkrét embereket, akiket ez érintett.